

Obsah

Seznam autorů	9
Seznam zkratk	11
Předmluva	13
Úvod	15
1 Komunikace v perinatální péči (Lea Takács, Marie Pečená)	17
1.1 Rodička a zdravotník – dvě odlišné perspektivy a východiska	17
1.2 Budování důvěry: respekt, zájem, empatie a vyjádřené porozumění	18
1.3 Model komunikace: symetrie a emoční podpora	19
1.3.1 Symetrická a asymetrická komunikace	19
1.3.2 Direktivní a nedirektivní komunikace	23
1.3.3 Styly komunikace	23
1.4 Neverbální a paraverbální komunikace	25
1.4.1 Oční kontakt a mimika	25
1.4.2 Gestika	26
1.4.3 Haptika	26
1.4.4 Posturika	26
1.4.5 Proxemika	26
1.4.6 Uspořádání prostoru	27
1.4.7 Nahota pacienta	27
1.4.8 Paraverbální projevy	27
1.5 Co komunikaci narušuje?	27
1.6 Komunikace v náročných situacích	28
1.6.1 Jak rozptýlit hněv	28
1.6.2 Jak rozptýlit stres	29
1.6.3 Jak sdělovat špatné zprávy	30
1.6.4 Co říci, když udělám chybu	31
1.6.5 Co říci, když nastane vážná komplikace v důsledku volby rodičky	32
Doporučení pro praxi – komunikace a informace v konkrétních situacích	32
Přijetí do porodnice	32
Průběh porodu	33
Poporodní období	33
Obecná doporučení pro komunikaci v perinatální péči	34
Literatura	35
2 Porodní bolest a její psychologické souvislosti (Jaroslava Raudenská, Petra Hanulíková, Alena Javůrková)	37
2.1 Mechanismus bolesti při porodu	37
2.1.1 První doba porodní	37
2.1.2 Druhá doba porodní	38
2.1.3 Třetí doba porodní	38
2.1.4 Doba poporodní	39
2.2 Diagnostika porodní bolesti	39
2.2.1 Senzorická složka bolesti	39
2.2.2 Emoční složka bolesti	41
2.2.3 Behaviorální složka bolesti	42
2.2.4 Kognitivní složka bolesti	42
2.3 Psychosociální vlivy	42

2.3.1	Prostředí a kultura	43
2.3.2	Psychologické souvislosti	43
2.4	Metody úlevy od porodní bolesti	46
2.4.1	Farmakologické přístupy	46
2.4.2	Nefarmakologické a psychologické metody	47
	Doporučení pro praxi	50
	Literatura	51
3	Porodnické operace a jejich psychologické souvislosti (Lea Takács, Aleš Roztočil)	57
3.1	Operace v těhotenství	57
3.1.1	Operace v prvním trimestru těhotenství	57
3.1.2	Operace ve druhém trimestru těhotenství	58
3.1.3	Operace ve třetím trimestru těhotenství	59
3.2	Operace v průběhu porodu	59
3.2.1	Vaginální operační porod	59
3.2.2	Císařský řez	61
	Doporučení pro praxi	67
	Vaginální extrakční operace	67
	Císařský řez na přání	68
	Akutní císařský řez	69
	Literatura	70
4	Poporodní psychické poruchy (Pavel Mohr)	75
4.1	Poporodní deprese	75
4.1.1	Prevalence, rizikové faktory, etiologie	75
4.1.2	Diagnostika	77
4.1.3	Diferenciální diagnostika	78
4.1.4	Terapie	79
4.2	Úzkostné poruchy	81
4.2.1	Úzkost v puerperiu, prevalence, rizikové faktory	81
4.2.2	Panická porucha	85
4.2.3	Obsedantně-kompulzivní porucha	86
4.2.4	Posttraumatická stresová porucha	87
4.2.5	Generalizovaná úzkostná porucha	87
4.2.6	Sociální fobie	88
4.2.7	Terapie	88
4.3	Bipolární afektivní porucha	89
4.3.1	Prevalence, rizikové faktory	89
4.3.2	Terapie	90
4.4	Schizofrenie	91
4.4.1	Prevalence, rizikové faktory	91
4.4.2	Terapie	92
4.5	Poporodní psychóza	96
4.5.1	Prevalence, etiologie, klinický obraz	96
4.5.2	Terapie	97
	Doporučení pro diagnostiku a terapii poporodních psychických poruch	99
	Diagnostika	99
	Terapie	99
	Specializovaná psychiatrická péče	101
	Literatura	101
5	Drogově závislé matky a jejich děti (Blanka Vavřínková, Markéta Hrdličková)	105
5.1	Vývojové aspekty vzniku a rozvoje závislosti	105
5.2	Rodinné faktory vzniku a rozvoje závislosti	106

5.3	Péče o ženu v průběhu těhotenství	106
5.3.1	Ultrazvukové vyšetření	107
5.3.2	Laboratorní vyšetření	108
5.3.3	HIV pozitivní pacientka	108
5.3.4	Hepatitida C	108
5.4	Péče o ženu v průběhu porodu	108
5.4.1	Porodnická analgezie a anestezie	109
5.5	Abstinenční syndrom novorozence	109
5.5.1	Diagnostika novorozeneckého abstinenčního syndromu	110
5.5.2	Terapie u novorozence s novorozeneckým abstinenčním syndromem	111
5.6	Možnosti poporodní péče	112
	Doporučení pro praxi	115
	Literatura	115
6	Rizikový novorozenec a jeho rodiče (<i>Daniela Sobotková, Jaroslava Dittrichová, Eva Procházková</i>)	117
6.1	Přesun zájmu od snížení perinatální mortality ke snížení perinatální morbidity	117
6.2	Péče zaměřená na vývoj („developmental care“)	117
6.2.1	Pět důležitých kategorií péče zaměřené na vývoj (VP)	118
6.2.2	Možné důsledky nedostatečné péče zaměřené na vývoj (VP)	128
6.3	Specifika zátěže u rodičů rizikových novorozenců	130
	Doporučení ohledně kontaktu s rodiči v průběhu hospitalizace dítěte	131
	Literatura	133
7	Psychosociální intervence v případech úmrtí dítěte (perinatální ztráta, potrat) (<i>Klára Borůvková, Simona Hoskocová, Zuzana Hrušková</i>)	141
7.1	Průběh krize	141
7.1.1	Truchlení	142
7.2	Ochranné faktory	145
7.2.1	Sociální opora ze strany nejbližších	146
7.2.2	Přístup zdravotníků	146
	Konkrétní praktické postupy v případech perinatální ztráty – doporučení pro zdravotníky	147
	Literatura	150
	Informační leták pro rodiče	151
8	Syndrom vyhoření v práci zdravotníka (<i>Iva Štětovská</i>)	153
8.1	Vymezení pojmu vyhoření a stres (zátěž)	153
8.2	Koncept syndromu vyhoření	154
8.3	Jak vzniká vyhoření	155
8.3.1	Faktory podílející se na vzniku syndromu vyhoření	155
8.4	Dopady pracovního stresu	157
8.5	Syndrom vyhoření a specifické profese	158
8.6	Specifické zátěžové momenty v perinatální péči	159
	Doporučení pro praxi – identifikace a preventivní opatření	161
	Literatura	162
9	Supervize v perinatální péči (<i>Zuzana Havrdová</i>)	163
9.1	Vývoj supervize	163
9.2	Překážky zavedení supervize do klinické praxe	164
9.3	Zásady supervizní práce	165
9.3.1	Příprava na supervizi	166
9.3.2	Užitečnost supervize	166
9.3.3	Supervize a organizační kultura	167
9.4	Příklady užití supervize v jejích různých formách	167

9.4.1	Individuální supervize	168
9.4.2	Případová supervize	168
9.4.3	Týmová supervize	169
9.5	Dokumenty a výzkumy supervize v zahraničí	169
9.5.1	Statutární pozice supervize v porodní asistenci	169
9.5.2	Poznatky z publikovaných supervizních kazuistik porodních asistentek	171
9.5.3	Výzkumy dopadů supervize	171
	Literatura	173
10	Duševní hygiena – praktické postupy (Iva Štětovská)	175
10.1	Vymezení pojmu duševní hygiena a jeho vztah ke zdraví	175
10.2	Stres a zátěž	176
10.3	Individuální odlišnosti ve zvládnání zátěže a pomáhající profese	178
10.4	Specifika práce zdravotníků	179
10.5	Rezervy v každodenním životě (přechodové rituály, sdílení společenství, individuální intuitivní postupy)	180
10.6	Strukturované postupy duševní hygieny	182
10.7	Sociální opora	185
	Literatura	186
11	Právní aspekty perinatální péče (Helena Krejčíková)	187
11.1	Základní principy právní odpovědnosti ve zdravotnictví	188
11.1.1	Občanskoprávní odpovědnost	188
11.1.2	Správněprávní odpovědnost	189
11.1.3	Trestněprávní odpovědnost	190
11.2	Práva rodičky	190
11.2.1	Právo na informace o zdravotním stavu	192
11.2.2	Informovaný souhlas	193
11.2.3	Právo na péči poskytovanou na náležité odborné úrovni. Postup <i>lege artis</i>	196
11.3	Praktické problémy v perinatologii	198
11.3.1	Porodní plán	198
11.3.2	Otec u porodu	200
11.3.3	Péče po narození dítěte	200
	Literatura	203
	Rejstřík	204
	Souhrn	207
	Summary	208